

Viure als Pirineus, 15/04/26

L'Hospital de Cerdanya afegeix la intervenció quirúrgica al servei d'interrupció d'embaràs que ofereix des de 2021

Els responsables del servei fan un balanç positiu d'aquests primers cinc anys de prestació i es feliciten per haver estat pioners als Pirineus

L'Hospital de Cerdanya ha incorporat les intervencions quirúrgiques al servei d'interrupció voluntària d'embaràs. Des d'aquest mes de gener, les dones que ho desitgen tenen aquesta opció, que s'afegeix a les altres dues modalitats existents dins del servei: la interrupció voluntària farmacològica a domicili o la interrupció voluntària farmacològica amb ingrés hospitalari. En tots els casos, aquestes intervencions es poden dur a terme a l'hospital cerdà fins a les catorze setmanes de gestació. A partir d'aquest termini, les dones han d'adreçar-se a centres especialitzats concertats.

L'entrevista de Viure als Pirineus a Laia Graña, coordinadora de llevadora de l'Hospital de Cerdanya, ha estat feta aquests dies coincidint amb el cinquè aniversari de la posada en funcionament del servei. Aquesta va ser, en aquell moment, l'any 2021, una proposta pionera, i ara ja són els hospitals públics de la Val d'Aran, la Seu d'Urgell i Tremp que ofereixen aquesta prestació. De fet, la disposició del servei ha aconseguit, també, que llevadores liberals franceses s'hagin instal·lat a l'àrea de l'Alta Cerdanya, el Capcir i el Conflent, gràcies a convencions amb l'Hospital Cerdanya. Cal dir que anys enrere les dones d'aquestes àrees havien de desplaçar-se a Perpinyà per a poder realitzar una interrupció d'embaràs.

La llevadora Laia Graña, en una imatge presa a l'hospital / HdCerdanya.

M'imagino que la valoració d'aquests cinc anys és positiva... Totalment. Quan l'actual equip de llevadores vam arribar a l'Hospital de Cerdanya l'any 2018, vam evidenciar una mancança important: no s'oferia el servei d'interrupció voluntària de l'embaràs, i això obligava les dones de la Cerdanya i del Pirineu a desplaçar-se fora del territori per accedir a un dret bàsic. Aquesta situació posava de manifest un greuge territorial clar. Es va obrir un debat necessari sobre com garantir aquest dret, fins i tot en un context d'objecció de consciència per part d'alguns professionals. Teníem clar que aquest fet no podia limitar l'accés de les dones al dret a avortar. Després de molt esforç, perseverança i també determinació, vam aconseguir posar en marxa el servei. Ha estat un

procés exigent, especialment pel que fa a l'acreditació i la implementació, però era imprescindible fer aquest pas i el resultat ho justifica plenament. M'agradaria destacar també el paper determinant de l'aliança estratègica entre l'Hospital de Cerdanya i l'Hospital de Sant Pau, especialment pel que fa a la cobertura de professionals especialitzats en ginecologia i obstetrícia. Aquesta col·laboració ha estat clau per fer possible tant la posada en marxa com la continuïtat del servei d'interrupció voluntària de l'embaràs.

I s'evitava així, també, la situació d'estigmatització que devien sentir i patir, sovint, les dones... Sí, sens dubte ha contribuït a canviar molt l'escenari. La posada en funcionament del servei ha permès oferir una atenció més propera, respectuosa i integrada, basada en el treball en equip de diferents professionals: des del Servei d'Admissions i d'Atenció a l'Usuari, fins a ginecologia, llevadores i, si cal, treball social, psicologia... El fet de poder accedir a aquest servei dins del mateix territori, sense haver-se de desplaçar, creiem que ha ajudat a reduir situacions d'estigmatització i ha millorat de manera significativa l'experiència de les dones, que abans havien de desplaçar-se a Barcelona i a Perpinyà per accedir a aquesta prestació.

Amb èxit notable si entenem que la proposta cerdana va tenir l'efecte de taca d'oli als Pirineus... La Vall d'Aran va començar a oferir aquest servei al mateix temps que nosaltres, i posteriorment s'hi van anar afegint altres centres com la Seu d'Urgell i Tremp. Això ha permès que, avui dia, es pugui oferir a tot el territori del Pirineu la possibilitat d'accedir a una interrupció voluntària de l'embaràs sense necessitat de desplaçar-se fora. Tot i això, cal dir que encara hi ha alguns hospitals que no ofereixen la modalitat quirúrgica.

Aquí, a la Cerdanya, sí? Sí, a la Cerdanya hem anat ampliant progressivament el servei d'interrupció voluntària de l'embaràs. El 2021 vam començar oferint l'opció farmacològica de manera ambulatoria per a gestacions de menys de deu setmanes. En aquests casos, la dona rep la medicació en forma de *kit* i el procés es fa de manera ambulatoria, amb els controls mèdics corresponents. Posteriorment, el 2025, vam ampliar el servei incorporant també la interrupció farmacològica amb ingrés hospitalari, que permet atendre gestacions d'entre deu i catorze setmanes, ja que en aquest tram és necessari realitzar el procediment sota supervisió hospitalària. I finalment, des del gener del 2026, també oferim l'opció quirúrgica. Tot plegat ens permet garantir a la dona el dret a decidir entre les diferents modalitats, adaptant-nos a les seves preferències i necessitats clíniques.

Amb tantes opcions també es redueix l'estrès que pugui viure la dona, no? Sí, és cert que es tracta d'una situació que sovint és estressant i emocionalment complexa per a la dona. No sé si podem afirmar que el fet de disposar de diferents opcions redueixi necessàriament aquest estrès, però el que sí que garanteix és que la dona pugui escollir lliurement. Un cop informada adequadament dels pros i contres de cada modalitat, pot decidir quina opció s'adapta millor a les seves necessitats, preferències i situació personal.

Per la intervenció quirúrgica hi ha un límit de mesos per a fer-ho? A l'Hospital Cerdanya realitzem interrupcions voluntàries de l'embaràs fins a la

setmana 14 de gestació. A partir d'aquest moment, les dones són derivades a centres especialitzats concertats pel CatSalut a Catalunya, i en el cas de França, pels dispositius concertats per l'ARS.

Al final, darrere d'una interrupció d'embaràs, deu existir multitud de variables que porten una dona a fer aquest pas... Hi ha moltes casuístiques diferents i cada situació és única. Es tracta, en qualsevol cas, d'un procés emocionalment complex i difícil, en què la dona pren una decisió, sovint després d'un recorregut personal intens. En aquests moments, el que necessita sobretot és escolta activa, acompanyament i presència. Cal respectar els seus temps i oferir-li un suport emocional continuat des d'una perspectiva professional, sempre sense judici i amb una actitud de disponibilitat i ajuda activa.

Hi ha un acompanyament psicològic, sempre? Sí, en tota interrupció voluntària de l'embaràs tenim molta cura de l'acompanyament emocional de la dona. És un acompanyament que realitza tot l'equip assistencial, des de la llevadora fins al ginecòleg, i que posa especial èmfasi a tenir cura d'aquesta dimensió emocional. A més, s'ofereixen diferents visites de seguiment per poder valorar com viu la dona la situació i detectar, si cal, la necessitat de derivació al Servei de Psicologia. També es posa a disposició, informació sobre recursos d'associacions que donen suport en aquest àmbit, així com, altres iniciatives d'acompanyament, com la *Capseta dels records*, per a les dones que ho necessiten.

Com es fa per no caure en el judici fàcil? La nostra feina és ser al costat de les usuàries i acompanyar-les en els processos de vida i de salut que viuen, fent-ho sempre des d'una perspectiva professional i sense emetre judicis. Això implica oferir un acompanyament respectuós, empàtic i proper, centrant-nos únicament en les seves necessitats i en la millor manera de donar-hi resposta.

Aquesta és una comarca molt petita i ens coneixem tots i totes. Com es gestiona l'anonimat en el moment d'iniciar un procés d'avortament? Tot i que es tracta d'una comarca petita i on ens coneixem pràcticament tots i totes, el dret a la intimitat es preserva en tot moment. Tot l'equip que participa en l'atenció d'aquest servei té molt present la importància de garantir la confidencialitat, així com d'acompanyar des de la discreció i el respecte. Malgrat aquesta proximitat del territori, assegurem tots els estàndards de qualitat i de confidencialitat que requereix un procés d'aquestes característiques. A més, amb el pas dels anys també ha anat canviant la percepció social sobre la interrupció voluntària de l'embaràs, i afortunadament cada vegada més les dones senten que poden accedir a aquests serveis sense necessitat d'amagar-se'n ni viure-ho des de l'estigma. Avui dia, és un procés que es pot viure amb normalitat i llibertat.

Us trobeu amb usuàries d'altres indrets del Pirineu o de l'entorn... Sí, algunes vegades hem atès persones que venen d'altres indrets, però no és un fet habitual. També atenem població francesa del *Plateau Cerdagne*. De fet, els últims anys s'han instal·lat a la Cerdanya francesa llevadores liberals que ofereixen aquest servei, aquest fet i la posada en funcionament del nostre servei han contribuït a millorar l'accés a la interrupció voluntària de l'embaràs, també a

la Cerdanya francesa, reforçant el dret de les dones a accedir-hi en condicions de proximitat i equitat.

Tenen relació amb l'Hospital? Sí, hi ha relació. Les llevadores liberals franceses, per poder oferir aquest servei, necessiten disposar d'una convenció amb un hospital que els doni cobertura en cas de possibles complicacions. En aquest sentit, des del 2023 l'Hospital de Cerdanya ha anat signant diferents convenis amb aquestes professionals, amb l'objectiu de garantir aquesta cobertura i facilitar que puguin desenvolupar la seva activitat. Això permet complementar l'oferta assistencial i millorar l'accés a aquest dret, també al costat francès del territori.